

POSTANOWIENIE

Dnia 15 lipca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Teresa Bielska-Sobkowicz
(przewodniczący, sprawozdawca)
SSN Marta Romańska
SSN Maria Szulc

w sprawie z powództwa G. D.
przeciwko Spółdzielni Mieszkaniowej im. (...) w Ł.
o uchylenie, stwierdzenie nieważności lub ustalenie nieistnienia uchwał,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym
w Izbie Cywilnej w dniu 15 lipca 2021 r.,
zażalenia strony pozwanej
na wyrok Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 22 lutego 2021 r., sygn. akt I ACa (...),

**uchyla zaskarżony wyrok w punkcie 1 (pierwszym) i w tym
zakresie przekazuje sprawę Sądowi Apelacyjnemu w (...) do
ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach
postępowania zażaleniowego.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z dnia 22 lutego 2021 r., w sprawie z powództwa G. D. przeciwko Spółdzielni Mieszkaniowej im. (...) w Ł. o uchylenie, stwierdzenie nieważności lub ustalenie nieistnienia uchwał, na skutek apelacji powoda od wyroku Sądu Okręgowego w Ł. z dnia 1 lipca 2019 r. uchylił wyrok Sądu pierwszej instancji w punkcie 1 w zakresie rozstrzygnięcia o roszczeniach

pozwu dotyczących uchwały Walnego Zgromadzenia Spółdzielni Mieszkaniowej im. (...) w Ł. nr (...) oraz w punkcie 2 i w tej części przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Ł., pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego, oddalając apelację w pozostałym zakresie.

W ocenie Sądu drugiej instancji, Sąd Okręgowy całkowicie uchylił się od zbadania i wyjaśnienia okoliczności zasadniczych dla jakiegokolwiek merytorycznej oceny roszczeń pozwu skierowanych przeciwko uchwale nr (...). Badanie przesłanek z art. 42 § 2 lub § 3 ustawy z dnia 16 września 1982 r. Prawo spółdzielcze (t.j. Dz.U. z 2021 r., poz. 648 z późn. zm.) nie jest możliwe, jeśli nie zostaną poczynione jednoznaczne ustalenia faktyczne dotyczące treści zaskarżonej uchwały i wyników głosowania. Okoliczności te determinują także ocenę zgłoszonego jako ewentualne żądania ustalenia nieistnienia zaskarżonej uchwały, a brak powyższych ustaleń przy istnieniu wzajemnie wykluczających się dowodów pozostawionych całkowicie poza oceną Sądu pierwszej instancji uzasadnia stanowisko o nierozpoznaniu istoty sprawy w rozumieniu art. 386 § 4 k.p.c. Sąd Apelacyjny wskazał również, że przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Okręgowy powinien przede wszystkim wyjaśnić i ustalić, jaki projekt lub projekty uchwały oznaczonej nr (...) zostały wyłożone do wglądu, jaki był rzeczywisty przebieg wszystkich części Walnego Zgromadzenia w skonkretyzowanych dniach w zakresie projektu uchwały nr (...), tj. jaką treść uchwały poddano pod głosowanie i jakie były wyniki głosowania, a następnie ocenić, czy i jakiej treści uchwała została ważnie podjęta. Zdaniem Sądu drugiej instancji wydaje się, że poczynienie tych ustaleń nie będzie możliwe wyłącznie na podstawie załączonych do akt sprawy sprzecznych co do treści dokumentów, pochodzących od tych samych osób, a pomocne w wyjaśnieniu wątpliwości może okazać się wykorzystanie osobowych środków dowodowych, zaś wyniki powyższych czynności dowodowych, ich ocena i poczynione ustalenia faktyczne będą stanowić podstawę dla ponownej merytorycznej oceny żądania powoda.

Od wyroku Sądu Apelacyjnego zażalenie wniosła pozwana, zaskarżając ten wyrok w zakresie rozstrzygnięcia zawartego w punkcie 1.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzuciła naruszenie art. 386 § 4 k.p.c. wskutek przyjęcia przez Sąd Apelacyjny, z pominięciem całości materiału dowodowego zebranego w sprawie, uzupełnionego przez Sąd Apelacyjny, jakoby Sąd Okręgowy w Ł. nie rozpoznał istoty sprawy i w konsekwencji uchylenia części zaskarżonego apelacją powoda orzeczenia i przekazania Sądowi pierwszej instancji sprawy do ponownego rozpoznania z określeniem przedmiotowym zakresu zainteresowania tego Sądu przy ponownym rozpoznaniu sprawy, a także z art. 187 § 1 k.p.c. będącego następstwem jego pominięcia przez Sąd Apelacyjny w (...) i niepostrzeżenie, iż powód obejmując swym pozwem m.in. żądanie nieistnienia albo unieważnienia uchwały nr (...) zaniechał wskazania faktów na których opiera swoje żądanie, dowodów na poparcie swych ewentualnych twierdzeń i zarzutów.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

W postępowaniu wywołanym wniesieniem zażalenia, uregulowanego w art. 394¹ § 1¹ k.p.c., Sąd Najwyższy bada jedynie, czy sąd drugiej instancji prawidłowo przyjął, że zachodzi jedna z przyczyn uzasadniająca uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, objętych art. 386 § 2 i 4 k.p.c. Zażalenie nie zmierza do oceny zasadności żądania pozwu, ani apelacji, czy merytorycznego stanowiska prawnego sądu drugiej instancji. Dokonywana kontrola ma charakter formalny. Zakresem kontroli w postępowaniu zażaleniowym jest zbadanie, czy sąd drugiej instancji prawidłowo pojmował przyczynę uzasadniającą wydanie orzeczenia kasatoryjnego i czy jego merytoryczne stanowisko uprawniało do podjęcia takiej decyzji procesowej. Konsekwencją tego jest ograniczenie dopuszczalnych zarzutów do związanych z kwestionowaniem wystąpienia przesłanek stosowania art. 386 § 4 k.p.c. Jeżeli przyczyną uchylenia wyroku było nierozpoznanie przez sąd pierwszej instancji istoty sprawy, to kontrola Sądu Najwyższego ogranicza się do oceny prawidłowości zastosowania art. 386 § 4 k.p.c., tj. trafności zakwalifikowania przez sąd drugiej instancji stanu sprawy z punktu widzenia występowania w niej tej podstawy. Nie obejmuje natomiast ewentualnych wad postępowania wyjaśniającego. Wszelkie nieprawidłowości dotyczące naruszeń prawa materialnego, czy też procesowego, poza wskazanymi w art. 386 § 2 k.p.c. i w art. 386 § 4 *in fine* k.p.c., powinny być, w systemie apelacji pełnej, ocenione bezpośrednio w postępowaniu apelacyjnym.

Do nierozpoznania istoty sprawy, o którym mowa w art. 386 § 4 k.p.c., dochodzi wtedy, gdy rozstrzygnięcie sądu pierwszej instancji nie odnosi się do tego, co było przedmiotem sprawy, gdy sąd ten zaniechał zbadania materialnej

podstawy żądania albo merytorycznych zarzutów strony, bezpodstawnie przyjmując, że istnieje przesłanka materialnoprawna lub procesowa unicestwiająca roszczenie (postanowienie SN z dnia 10 grudnia 2015 r., sygn. akt V CZ 77/15, www.sn.pl oraz powołane w jego uzasadnieniu orzecznictwo; zob. także m. in.: postanowienia SN z dnia 31 sierpnia 2017 r., sygn. akt III PZ 5/17, z dnia 18 listopada 2016 r., sygn. akt I CZ 70/16, z dnia 10 listopada 2016 r., sygn. akt IV CZ 66/16, z dnia 19 października 2016 r., sygn. akt V CZ 58/16, z dnia 20 stycznia 2016 r., sygn. akt V CZ 86/15, www.sn.pl). Postępowanie apelacyjne obejmuje merytoryczne rozpoznanie sprawy, sąd odwoławczy rozpoznaje sprawę na nowo, w związku z tym uwzględnienie apelacji powinno zgodnie z art. 386 § 1 k.p.c. prowadzić w zasadzie do zmiany zaskarżonego wyroku i wydania orzeczenia rozstrzygającego w granicach zaskarżenia o żądaniu pozwu, a wyjątkowo do uchylecia wyroku (zob. uchwałę 7 sędziów SN zasadę prawną z dnia 31 stycznia 2008 r., sygn. akt III CZP 49/07, OSNC 2008, nr 6, poz. 55 oraz postanowienie SN z dnia 18 listopada 2016 r., sygn. akt I CZ 86/16, www.sn.pl). Nierozpoznanie istoty sprawy w rozumieniu art. 386 § 4 k.p.c. polega na poprzestaniu na błędnym przyjęciu przez sąd pierwszej instancji przesłanki niweczącej lub hamującej roszczenie (prekluzja, przedawnienie, potrącenie, brak legitymacji, prawo zatrzymania itp.) albo na zaniechaniu zbadania (w ogóle) materialnej podstawy żądania, niezbadaniu podstawy merytorycznej dochodzonego roszczenia albo całkowitym pominięciu merytorycznych zarzutów pozwanego (postanowienie SN z dnia 12 października 2017 r., sygn. akt II PZ 19/17, www.sn.pl).

Orzeczenie kasatoryjne może być więc wydane tylko w razie stwierdzenia nieważności postępowania przed sądem pierwszej instancji, nierozpoznania istoty sprawy oraz gdy wydanie wyroku wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości (postanowienie SN z dnia 17 listopada 2017 r., sygn. akt III CZ 39/17, zob. też postanowienie SN z dnia 8 sierpnia 2017 r., sygn. akt I UZ 21/17, www.sn.pl).

Z uzasadnienia Sądu Okręgowego wynika ustalenie, że uchwałą nr (...) Walnego Zgromadzenia pozwanej odbytego w sześciu częściach w dniach 21, 22, 23, 26, 27, 28 czerwca 2017 r. w sprawie odwołania od uchwały podjętej w trybie § 12 ust. 4 Statutu pozwanej, na podstawie § 80 pkt 10 Statutu utrzymano w mocy Uchwałę Rady Nadzorczej nr (...) z dnia 13 marca 2017 roku w sprawie zawieszenia G. D. - Członka Rady Nadzorczej w pełnieniu czynności (§ 1), uchwała wchodziła w życie z dniem podjęcia (§ 2). Oceniając tak odczytaną treść Sąd pierwszej instancji stwierdził, że brak jest podstaw do przyjęcia, że powyższa uchwała jest nieważna, nieistniejąca, bądź też, że powinna zostać uchylona. Wskazał też, że powód nie sformułował zarzutów do tej uchwały. Brak jest podstaw do uwzględnienia żądania powoda w tym zakresie. Sąd Okręgowy dodał, że w styczniu 2018 r., więc po upływie 3-letniej kadencji, został dokonany

wybór nowych członków Rady Nadzorczej pozwanej i powód nie został wybrany na członka Rady Nadzorczej nowej kadencji z uwagi na zaległości finansowe w pozwanej Spółdzielni. Skoro powód nie jest już w chwili obecnej członkiem Rady Nadzorczej pozwanej Spółdzielni Mieszkaniowej, to nie ma interesu prawnego w zgłoszeniu przedmiotowego żądania co do wyżej wskazanej zaskarżonej uchwały i z tego też powodu jego żądanie w powyższym zakresie nie zasługuje na uwzględnienie. Sąd Okręgowy w odniesieniu do tej uchwały jednak nawiązał również do wyśłowionego w innej części uzasadnienia wyroku, z której wynika, że zaskarżone przez powoda uchwały Walnego Zgromadzenia pozwanej Spółdzielni, które odbyło się w sześciu częściach w dniach 21, 22, 23, 26, 27, 28 czerwca 2017 r., zostały podjęte zgodnie z przepisami Prawa spółdzielczego, ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych oraz Statutu pozwanej Spółdzielni. Dalej, Walne Zgromadzenie, na którym podjęto zaskarżone uchwały, zostało zwołane stosownie do przepisów prawa, projekty uchwał zostały udostępnione członkom Spółdzielni w przewidzianym w prawie terminie, członkowie Spółdzielni, w tym powód, zostali zawiadomieni w terminie o obradach Walnego Zgromadzenia i ich miejscu, a także prawidłowo odbywały się obrady Walnego Zgromadzenia i prawidłowo po uzyskaniu odpowiedniej liczby głosów na każdej części Walnego Zgromadzenia zgodnie z § 82 ust. 5 i ust. 17 Statutu Spółdzielni zostały podjęte zaskarżone uchwały. Powód mógł wypowiadać się na powyższym Walnym Zgromadzeniu, w tym na każdej z jego części w zakresie zaskarżonej przez niego uchwały Rady Nadzorczej o zawieszeniu go w prawach członka Rady Nadzorczej pozwanej Spółdzielni.

Przytoczone ustalenia i rozważania Sądu pierwszej instancji wskazują wyraźnie na rozstrzygnięcie sporu przez ten sąd także w odniesieniu do uchwały nr (...) Walnego Zgromadzenia pozwanej, i to mimo negatywnej oceny interesu prawnego powoda. Jeśli Sąd Apelacyjny dostrzegł wątpliwości co do treści tej uchwały lub braki dowodowe co do sposobu procedowania przy podejmowaniu tej uchwały, to był zobowiązany poczynić te ustalenia jako sąd rozpoznający sprawę merytorycznie.

Zarzut naruszenia normy z art. 187 § 1 k.p.c. - z przyczyn podanych powyżej na wstępie oceny prawnej - pozostaje poza zakresem oceny dokonywanej przez Sąd Najwyższy w niniejszym postępowaniu zażaleniowym.

Wobec powyższego, na podstawie art. 398¹⁵ § 1 zdanie pierwsze k.p.c. w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji, pozostawiając rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie, stosownie do art. 108 § 2 w związku z art. 398²¹ i art. 394¹ § 3 k.p.c.

ke